

Dôgen – grundaren av Sôtô Zen

Inom Zen finns två huvudriktningar, eller sekter om man så vill. Den ena heter Rinzai och den andra Sôtô. Skillnaderna mellan dem är inte så stora. Båda fäster stor vikt vid själva meditationen, *zazen*, men i Sôtô sitter man vänd mot en vägg, medan man i Rinzai vänd inåt rummet. Rinzai använder sig också litet mer av någonting som heter *kôan*, ett slags gåtor som inte går att lösa.

Rinzais grundare sägs vara Eisai och han var även den som introducerade teceremonin till Japan. En av de största personligheterna inom Zen var annars Dôgen, den som introducerade Sôtô Zen. Både Eisai och Dôgen reste till Kina på 1200-talet för att lära sig mer om Zen. Dôgen kom från en aristokratisk familj som var verksam vid [det](#) kejserliga hovet och gavs tidigt en gedigen utbildning i klassisk litteratur. Det påstås att han endast var fyra år gammal när han kunde läsa klassiska kinesiska dikter. Vid hans mors dödsbädd bad hon honom att han skulle bli munk, en uppmaning han lydde. Redan vid tretton års ålder antogs han som novis vid den esoteriska sekten Tendais kloster, Enryakuji, på berget Hiei i nordöstra Kyôto.

Efter några års studier kände Dôgen sig färdig att lämna berget och sökte sig i stället till olika tempel inne i Kyôto innan han reste till Kina. Vid ankomsten till Ningbo i Kina tvingades han och de övriga på båten vara kvar ombord i ett slags karantän, oklart varför, ingen på båten var ju sjuk, men upplevelsen blev avgörande för Dôgens vidare utveckling. Inte på grund av isoleringen utan beroende på en konversation Dôgen hade med en person som besökte båten i förhoppning att få köpa några japanska *shiitake*-svampar. Det visade sig vara chefskocken vid ett zenkloster i närheten. Kocken var till åren kommen och Dôgen frågade honom varför han envisades med att arbeta med dessa ganska krävande sysslor trots sin höga ålder. Kocken svarade att arbetet var ju den viktigaste delen av hans ständigt pågående träning i Zen, så varför skulle han sluta jobba?

Åter i Japan blev Dôgen besviken på hur meditationen utfördes i de japanska templen och vad han tyckte var den dåliga disciplinen bland munkarna där. Han etablerade sig först i ett mer eller mindre övergivet tempel strax söder om Kyôto, där han höll öppna föreläsningar som blev

mycket populära. Människor i alla åldrar och från alla samhällsskikt kom för att lyssna på honom.

Präster och munkar från en del andra sekter blev dock avundsjuka och vissa, framför allt munkarna på berget Hiei, där Dôgen hade börjat som novis, blev till och med hotfulla. Rivaliteten mellan Rinzaï och Sôtô var också något som till slut blev distraherande. Dôgen ansåg att Rinzaï hade utvecklats i fel riktning och ägnade sig för mycket åt annat än ren meditation. Han var starkt kritisk till att det över huvud taget bildades skolor inom buddhismen och att det fanns något som kunde kallas 'zen-sekt'. De som använde detta begrepp hade inte förstått vad det var Bodhidharma, Zens första patriark, hade fört med sig från Indien till Kina.

Dôgen accepterade därför till slut ett erbjudande om att flytta sitt högkvarter till Echizen i bergen i dagens Fukui-prefektur för att komma ifrån hoten från Tendai och konkurrensen från Rinzaï, som han blev mer och mer kritisk till.

Två år efter flytten till Echizen, 1244, stod byggnaderna klara till det nya zentemplet, som först fick namnet Daibutsuji, "Den stora Buddhas tempel". Efter ytterligare två år döptes tempelkomplexet om till Eiheiji, "Den eviga fridens tempel", det namn som det fortfarande har idag.

Den som är intresserad av en oförglömlig upplevelse kan faktiskt övernatta i templet Eiheiji och själv få uppleva den unika bergsmiljön med jättelika tallar. Man får dock vara beredd på att kliva upp halv fyra på morgonen och sätta sig att meditera vänd mot en vägg.